

Gemeente Groningen

T.a.v. de raadsleden van de gemeente Groningen

Datum: 28 november 2024

Ons kenmerk: CROA 2024-01

Onderwerp: Ongevraagd advies Cliëntenraad op differentiatie van de individuele inkomenstoeslag

Steller: Ike Wagenaar

Geachte raadsleden,

De gemeente heeft het Nibud gevraagd om een MER ^{*1} op te stellen voor de situatie in Groningen. De resultaten daarvan zijn gedeeld met de Cliëntenraad. De Cliëntenraad heeft een standpunt ingenomen over een eventuele differentiatie van de IIT-regeling. De Cliëntenraad heeft het verzoek deze te betrekken bij de besprekingen van de raad over dit onderwerp.

Aanleiding

Naar aanleiding van motie 8 van april 2024, 'Onderzoek mogelijkheden differentiëren individuele inkomenstoeslag' ^{*2} heeft het Nibud in opdracht van de gemeente Groningen onderzoek gedaan. Het rapport met de resultaten wordt meegestuurd met de wensen en bedenkingenbrief van het college.

Vergeeten groep

Opvallend in de rapportage is dat er een groep 'vergeeten' is. In een artikel van het Nibud van 13 september 2023 heeft het Nibud de berekeningen gepubliceerd van de koopkrachtveranderingen 2023-2024 van 10 verschillende huishoudtypes. ^{*3} Met ingang van 1 januari 2024 zijn er voor gezinnen met kinderen bedragen voor regelingen verhoogd vanuit de overheid: kindgebonden budget, kinderopvangtoeslag én kinderbijslag. In de publicatie komt naar voren dat er twee groepen zijn die juist in koopkracht achteruitgaan: de alleenstaanden en de alleenstaande met één kind. Deze laatste groep is in de MER-rapportage helaas niet meegenomen.

Kindgebonden budget

In het wetsvoorstel van minister Eddy van Hijum is voor de komende jaren een structurele verhoging van het kindgebonden budget opgenomen. De overheid wil met deze wijziging bijdragen aan het doorbreken van de armoede (van kinderen). ^{*4}

^{*1} Minima Effectrapportage: [Gemeenten: dit kunnen we doen om te ondersteunen - Nibud](#)

^{*2} Motie 8, april 2024:

[M-08-D66-PvdA-S-S-Onderzoek-mogelijkheden-differentiëren-individuele-inkomenstoeslag.pdf \(groningen.nl\)](#)

^{*3} Artikel 13 september 2023 Nibud: [Nibud: Verdwijnen energietoeslag aderlating voor laagste inkomens - Nibud](#)

^{*4} Wetswijziging vanaf 1 januari 2025: [Wijziging van de Wet op het kindgebonden budget tot intensivering van het kindgebonden budget in verband met koopkrachtondersteuning in 2025 | Tweede Kamer der Staten-Generaal](#)

Motie 8: Onderzoek differentiëren individuele inkomenstoeslag

In motie 8 wordt verwezen naar een berekening van het Sociaal Plan Bureau Groningen met de datum 1 januari 2023. ^{*5} Deze cijfers gelden niet voor 2024 zoals gebleken is in het rapport van de Nibud. De gezinnen met kinderen worden vanuit de overheid steeds meer ondersteund. Bovendien is in deze berekening meegenomen dat iedereen een auto bezit. ^{*6}

Regelingen ter ondersteuning van gezinnen met kinderen

In het overwegen van het differentiëren van de individuele inkomenstoeslag, welke als bedoeling heeft gezinnen met oudere kinderen extra te ondersteunen, is het belangrijk een overzicht te hebben wat er al aan regelingen zijn. De Cliëntenraad heeft de regelingen op een rijtje gezet:

Landelijk:

- Kansrijke start ^{*7} Het inzetten van ondersteuning aan kwetsbare inwoners vóór, tijdens en na de zwangerschap tot aan de leeftijd van twee jaar.
- Voorschoolse educatie ^{*8}
- Kinderopvangtoeslag ^{*9}
- Kindgebonden budget ^{*10}
- Kinderbijslag ^{*11}
- Tegemoetkoming scholieren onder 18 jaar ^{*12}
- Jeugd Sport en Cultuurfonds ^{*13}

Lokale regelingen:

- Stadterspas: ^{*14} Veel activiteiten voor kinderen met korting of gratis
- Via Stichting Leergeld: ^{*15}

Kindpas	Schoolspullenpas	Kledingpas	Participas
Fiets	Smartphone	Zwemles	Eén keer per jaar een setje gymkleding
- Laptopregeling ^{*16}
- Kraambank ^{*17}
- Speel-o-theek
- Bibliotheek
- Huiswerkbegeleiding
- Jongerenwinkel
- Sport of muzieklessen

Daarnaast is er nog het schoolontbijt.

^{*5} Motie 8 van april 2024: Onderzoeken mogelijkheden differentiëren IIT regeling

[M-08-D66-PvdA-S-S-Onderzoek-mogelijkheden-differentiëren-individuele-inkomenstoeslag.pdf \(groningen.nl\)](#)

^{*6} Sociaal Planbureau: Methode onderzoek regionale verschillen inkomensondersteuning: [Methode-van-het-onderzoek-naar-regionale-verschillen-in-inkomensondersteuning-SPG.pdf \(sociaalplanbureaugroningen.nl\)](#)

^{*7} Kansrijke start: [Kansrijke Start | Kansrijke Start \(kansrijkestartnl.nl\)](#)

^{*8} Voorschoolse educatie:

[Voorschoolse educatie | Voorschoolse en vroegschoolse educatie | Rijksoverheid.nl](#)

^{*9} Kinderopvangtoeslag: [Kinderopvangtoeslag \(belastingdienst.nl\)](#)

^{*10} Kindgebonden budget: [Kindgebonden budget \(belastingdienst.nl\)](#)

^{*11} Kinderbijslag: [Kinderbijslag home | Kinderbijslag | SVB](#)

^{*12} Tegemoetkoming scholieren onder 18 jaar: [Tegemoetkoming scholieren - DUO](#)

^{*13} Jeugd Sport en Cultuurfonds: [Home | Jeugdfonds Sport & Cultuur \(jeugdfondssportencultuur.nl\)](#)

^{*14} Stadterspas: [Stadterspas - Gemeente Groningen](#)

^{*15} Diverse passen via Stichting Leergeld: [Overparticipas - Participas \(departicipas.nl\)](#) en: [Vergoedingen Basisonderwijs - Leergeld Groningen](#)

^{*16} Laptopregeling: [Laptop voor kinderen uit groep 8 | Gemeente Groningen](#)

^{*17} Diverse andere regelingen: [Vergoedingen Basisonderwijs - Leergeld Groningen](#)

Koopkrachtvergelijking

De Cliëntenraad onderschrijft het belang om in te zetten op de jeugd en ondersteunt regelingen voor de bestaanszekerheid van gezinnen met kinderen. Toch wil de Cliëntenraad de zorg uiten dat er twee groepen zijn die hebben ingeleverd, de alleenstaanden en de alleenstaande met één kind.

Bestaanszekerheid is voor iedere inwoner van belang, dat betekent dat de koopkracht ook voor die groepen hersteld zou moeten worden. De grootste groep met een bijstandsuitkering bestaat uit de alleenstaanden en eenoudergezinnen, zoals onderstaand schema laat zien. Het Sociaal Planbureau Groningen stelt bij de 'kenmerken huishoudens met (langdurig) laag inkomen' dat genoemde twee groepen het grootste risico lopen om in armoede te komen. ^{*18}

Bron: Sociaal Planbureau
De meest recente cijfers zijn van 2022

*18 Sociaal Planbureau Groningen, gezinssamenstelling met een laag inkomen:
<https://sociaalplanbureaugroningen.nl/armoede/wie-hebben-lage-inkomens/>

Ook het onlangs verschenen rapport van de OIS bevestigt dat juist de alleenstaanden en éénuoudergezinnen kwetsbaar zijn. ^{*19} (Bladzijde 11 van het rapport: *‘Dit valt in lijn met onderzoek van het SCP (2019), dat constateert dat eenoudergezinnen en alleenstaanden (tot 65 jaar) vaker dan gemiddeld arm zijn. Bij samenwonenden is dit een stuk minder het geval’.*) In figuur 5 is te zien dat de groep alleenstaanden de grootste groep is die langdurig een laag inkomen heeft, namelijk 81%!

Coalitieakkoord

In het coalitieakkoord is opgenomen dat welzijn en kansengelijkheid voor alle Groningers een belangrijke taakstelling van de gemeente is. Het voorkomen en bestrijden van schulden en armoede voor alle Groningers. Ook voor alleenstaanden is het belangrijk om voldoende koopkracht te hebben zodat ook deze inwoners kunnen meedoen in de maatschappij

Bestaanszekerheid alleenstaanden

Onder het kopje ‘Regelingen voor gezinnen met kinderen’ is een opsomming opgenomen over het aantal en soort ondersteuning dat er landelijk en gemeentelijk al is. Behalve deze regelingen zijn er stichtingen en particulieren die gezinnen met kinderen ondersteunen, denk bijvoorbeeld aan een verjaardagsbox ^{*20} en inzamelingacties voor het Sinterklaasfeest. ^{*21} Daarbij komt dat het kindgebonden budget structureel wordt verhoogd. De koopkracht voor inwoners met kinderen wordt goed gemonitord en bijgestuurd, zo anders is dat voor de alleenstaanden. Bestaande regelingen zoals de witgoedregeling en de IIT zijn voor alle inwoners die voldoen aan de voorwaarden maar aparte regelingen voor ondersteuning van de koopkracht van alleenstaanden zijn er niet. Alleenstaanden zijn bovendien relatief duurder uit ^{*22} Vooral de alleenstaande inwoners die langdurig rond moeten komen van een bijstandsuitkering lopen daardoor meer gevaar om in de schulden terecht te komen. Met de vaststelling van het uitvoeringsplan Schuldhulpverlening heeft de gemeente de ambitie uitgesproken ook in te zetten op het voorkomen van schulden. ^{*23} Voor de alleenstaanden en de alleenstaande ouder met één kind wordt het steeds moeilijker om te voorkomen om in de schulden terecht te komen en is ook ondersteuning voor deze groepen nodig om te voorkomen om in de schulden te komen.

Toeslagen en bevroren bijstandsuitkeringen

Door de Tweede Kamer goedgekeurd, de nieuwe huurtoeslagenwet. ^{*24} Veel positieve veranderingen, vooral voor de werkende arme en gezinnen. Tachtig procent gaat erop vooruit. De overige twintig procent, veelal de alleenstaanden die in flats wonen, gaan er minder op vooruit omdat de servicekosten niet meer vergoed gaan worden. In het regeerprogramma van kabinet Schoof ^{*24} is opgenomen dat de bijstandsuitkeringen worden bevroren in 2025, 2026 en 2027. Geen verhoging, geen inflatiecorrectie! De vraag is of de uitkeringen losgekoppeld gaan worden van de minimumlonen, dat uurloon wordt wel verhoogd per 1 januari 2025. Daarmee gaat de koopkracht achteruit, gezinnen met kinderen worden wel gecompenseerd, namelijk door het kindgebonden budget en de kinderbijslag. Ook met deze maatregel zijn de alleenstaanden met een bijstandsuitkering degenen die achterblijven op de rest.

^{*19} Armoedemonitor 2024: <https://oisgroningen.nl/armoedemonitor-2024/>

^{*20} Verjaardagsbox: <https://stichtingjarigejob.nl/wat-wij-doen/verjaardagsbox/>

^{*21} Sinterklaas cadeaus: <https://stichtingpresent.nl/groningen/sinterklaasfeest-gevers/>

^{*22} Alleenstaanden zijn duurder uit: <https://wnl.tv/2024/02/25/een-land-vol-singles-die-allemaal-fors-meer-betalen-aan-de-kassa-je-bent-eigenlijk-altijd-duurder-uit/>

^{*23} Uitvoeringsplan Schuldhulpverlening 2024-2028: [Bijlage-Plan-Schuldhulpverlening-gemeente-Groningen-2024-2028.pdf](https://www.groningen.nl/documenten/bijlage-plan-schuldhulpverlening-gemeente-groningen-2024-2028.pdf)

^{*24} [Facstheet vereenvoudiging+huurtoeslag beide wetten updateOktober 0.4 \(1\).pdf](#)

^{*25} <https://open.overheid.nl/documenten/ronl-f525d4046079b0beabc6f897f79045ccf2246e08/pdf>

Advies Cliëntenraad over differentiatie IIT-regeling

De Cliëntenraad is van mening dat, als de gemeenteraad besluit om bij de IIT-regeling een (extra) differentiatie toe te passen, meer rekening gehouden zou moeten worden met andere kwetsbare groepen. Zoals ook in de MER-rapportage is aangegeven zijn het onder andere de groep alleenstaanden die een zeer kwetsbare groep zijn en niet vergeten mogen worden. Bij een enkele tegenslag kunnen er snel schulden ontstaan. Vanuit de overheid en vanuit de gemeente wordt er veel gedaan voor kinderen, wat de Cliëntenraad van harte ondersteunt en zal blijven ondersteunen. Wel moet er een balans zijn naar *alle* inwoners van de gemeente. Alle inwoners dienen voldoende koopkracht te hebben om mee te kunnen doen. Met een uitkering die *tenminste* drie jaar lang bevroren wordt gaat het voor de alleenstaanden steeds moeilijker worden om het hoofd boven water te houden. Dit gaat ten koste van het welzijn en gezondheid wat gevolgen heeft voor het al dan niet kunnen participeren.

De leden van de Cliëntenraad hopen dat u als raadsleden de aanbevelingen van het Nibud, de armoedemonitor en dit ongevraagde advies van de Cliëntenraad mee zult nemen in de besprekingen van de raad.

Graag ontvangen wij van u een reactie op dit ongevraagde advies.

Met vriendelijke groet,

Namens de leden van de Cliëntenraad,

Marie-Desiree van Herwijnen

Onafhankelijk voorzitter Cliëntenraad

I.a.a. Aaldert van Lingen, leden Cliëntenraad, Deborah van Duin, wethouder Eelco Eikenaar, ASDG